

Inleiding op de brief aan de Hebreëën

door: Kris Tavernier

Hebreëën

Schrijver

De brief aan de Hebreëën heeft als uniek kenmerk dat het de enige brief in het Nieuwe Testament is waarvan de schrijver niet bekend is. De meesten houden het erop dat Paulus de auteur is, waarbij deze brief dan de brief zou zijn waarnaar Petrus verwijst (2 Petr. 3:15). Ook wordt Timoteüs aan het einde van de brief genoemd als reisgezel van de schrijver (13:23). Dat zou erop kunnen wijzen dat Paulus zelf de schrijver is. Wat we wel nog weten over de auteur is dat hij in de gevangenis zat terwijl hij deze brief schreef, in Italië (13:19, 24), mogelijk in Rome. Ook dit wijst op de apostel Paulus als schrijver van de brief.

De schrijver vereenzelvt zich met de geadresseerden. Hij treedt niet op met apostolisch gezag, maar wijst daarentegen op de Heer Jezus als de grote Apostel (d.i. de Gezondene) van Godswege (3:1). De schrijver manifesteert zich veeleer als leraar. Dit kan betekenen dat deze brief niet door een apostel is geschreven. Het kan echter ook een argument zijn voor het auteurschap van Paulus, die zich niet als apostel van de Joden (de geadresseerden) wilde presenteren, omdat hij de apostel van de heidenen was (Gal. 2:8).

Geadresseerden

De brief is gericht aan bekeerde Joden. De naam Hebreëën verwijst naar de Hebreuws/Aramese sprekende Joden die in Palestina woonden (Hand. 6:1; 2 Kor. 11:22; Fil. 3:5). De naam Hebreër betekent letterlijk 'iemand van de overzijde' (d.i. van de Eufraat). De naam wordt het eerst gebruikt voor Abram en later voor zijn nageslacht (resp. Gen. 14:13; o.a. Ex. 2:11; 3:18; Jer. 34:14).

Deze Joden hadden zich bekeerd en waren volgelingen van Christus geworden, waardoor ze heel wat verdrukking ondervonden van Joodse zijde (10:32-34). Aanvankelijk hadden ze dat alles met blijdschap verdragen, maar de zwaarte en de duur van het lijden maakte zich voelbaar. Daardoor werden sommigen nalatig en dreigden het geloof te verliezen en terug te keren tot het jodendom (5:11; 6:4-8, 11-12; 10:39). Dat laatste, het geloof verlaten en tot het jodendom terugkeren, is het opzettelijk zondigen waarover

gesproken wordt (10:26). Twaalf keer klinkt de oproep 'laten wij' (4:1, 11, 14, 16; 6:1; 10:22, 23, 24; 12:1-2, 28; 13:13, 15), als aansporing om vol te houden en te volharden in het geloof (vgl. 2:1; 3:6; 4:1, 14; 10:23-25, 36; 12:1). Deze brief dient dan ook ter bemoediging waarbij de ogen worden gericht op de overste Leidsman van het geloof (2:10; 12:2), en op de betere dingen van het christendom (6:9; 7:19, 22; 8:6; 9:23; 10:34; 11:16, 35, 40). Aan de andere kant vinden we in deze brief ook vermaningen en waarschuwingen (2:1-4; 3:7-4:13; 5:11-6:8; 10:23-39; 12:14-17, 25-29; 13:22). Laten we daarbij bedenken dat de schrijver van deze brief niet thuis in een luie stoel zat, maar in de gevangenis was. De lezers worden opgeroepen dezelfde positie als hun verworpen Heer in te nemen en Zijn smaad te dragen (13:13; vgl. 11:26).

Regelmatig lezen we in deze brief de uitdrukking 'wij hebben', en wel om de gelovigen te bevestigen in het geloof. Eeuwenlang waren ze immers gewoon geweest een *zichtbare tempel*, een *zichtbare hogepriester*, een *zichtbaar altaar* en *zichtbare offers* te hebben. Dat alles bestond nog steeds. Ook na hun bekering bleken veel Joodse gelovigen nog 'ijveraars voor de wet' te zijn (Hand. 21:20). Maar met dat oude joodse bestel had God nu afgedaan. Het volk dat allerlei voorrechten van God had ontvangen, had de Zoon van God, de Messias, naar het kruis verwezen. Dat bestel stond dan ook niet ver van de verdwijning, die ook gekomen is in 70 na Chr. met de verwoesting van de tempel. Allerlei aspecten uit de joodse eredienst komen in deze brief aan bod. Deze brief is dan ook wel eens gezien als een commentaar op de Grote Verzoendag. Nu hadden ze niets zichtbaars en tastbaars meer en ondervonden in de praktijk veel verdrukking. Velen begonnen zich af te vragen of ze er wel goed aan gedaan hadden het jodendom in te ruilen voor Christus. Maar met deze brief wordt hun oog gericht op de *onzichtbare* dingen (dat wat de werkelijkheid is), en niet langer op de *zichtbare* dingen (de schaduw van de werkelijkheid, 8:5; 10:1). De 'werkelijkheid' is Jezus Christus (Kol. 2:17), en de ogen worden in deze brief voortdurend op Hem gericht.

Deze achtergrond vormde de aanleiding voor het schrijven van de brief, en het was ook bepalend voor de inhoud ervan. Dit is van groot belang bij het lezen en verstaan van deze brief.

De hemel geopend: wij zien Jezus

Deze brief kent een grote rijkdom ten aanzien van de hemelse dingen en de positie van de verheerlijkte Mens Jezus Christus in de hemel, en wordt daarom wel het 'vijfde evangelie' genoemd. De vier evangeliën schilderen ons het dienstwerk van de Heer Jezus op aarde, de brief aan de Hebreëen Zijn positie en dienstwerk in de hemel. Zoals in de evangeliën de hemel hier en daar opengaat om te kijken naar de Heer Jezus op aarde (vgl. Matt. 3:16), zo gaat de hemel in deze brief als het ware open om ons de Heer Jezus in de hemel te tonen (vgl. 2:9).

De hele brief is als het ware één grote lofzang op de Heer Jezus Christus. De brief begint en eindigt met het woord 'heerlijkheid' voor Hem (1:3; 2:7,9; 3:3; 13:21). In hoofdstuk 1 gaat het over Zijn heerlijkheid als de Zoon van God. In hoofdstuk 2 gaat het over Zijn heerlijkheid als de Zoon des mensen.

Verder kunnen we stellen dat de aandacht eerst uitgaat naar de Heer Jezus als de Koning (1:1 - 4:13), waarna de aandacht valt op de Heer Jezus als de Hogepriester (4:14 - 10:22).

Indeling

De brief kan in drie hoofddelen verdeeld worden. In het eerste gedeelte komt God naar buiten in de Zoon, de Apostel van Godswege (de Gezondene, die namens God tot ons spreekt). In het tweede gedeelte gaat de mens als priester naar binnen door de Zoon, die onze Hogepriester is (Degene die namens ons bij God pleit); zie Hebr. 3:1.

1. De betere Persoon (1:1 - 7:28)

De heerlijkheid van de Heer Jezus, zowel als Zoon van God en als Zoon des Mensen, wordt op bijzonder mooie wijze beschreven. Zeven (groepen) personen, die van belang waren voor de Joden, passeren de revue: profeten, engelen, Mozes, Jozua, Aäron, Abraham en Melchisedek. Telkens blijkt Christus groter te zijn.

2. Het betere deel (8:1 - 10:18)

Allerlei aspecten uit de joodse eredienst komen aan bod. Er wordt gesproken over de nieuwe priesterorde, het nieuwe verbond, het nieuwe offer en over het nieuwe heiligdom – lees telkens 'betere'. Want nu is het niet meer aards, maar hemels. Het is ook niet meer tijdelijk, maar eeuwig.

3. De betere levenswandel (10:19 - 13:25)

De brief besluit met een gedeelte over de praktische geloofswandel. De gelovigen worden in deze brief gezien als pelgrims op aarde (12:1), maar ook als priesters in het heiligdom (13:15). Een galerij vol gelovigen komt aan bod om tot een aansporend voorbeeld te zijn (Hebr. 11).

Slot

De brief aan de Hebreëen gaat over 'zien' en 'niet zien'; over geloof en volharding in het dagelijks leven. Elke dag mogen wij in de hemel kijken naar onze 'overste Leidsman'. Dat zal ons helpen om tot het einde toe het geloof vast te houden. Dan zien wij uit naar het moment dat de heerlijkheid die wij kennen maar nog niet zien, openbaar gemaakt zal worden. In de tussentijd valt er nog een hoop te doen en kunnen wij rekenen op de hulp van Hem die onze Hogepriester is en die de hemelen is doorgedaan.

Oude Sporen 2009

